

**PREVENTIEAKKOORD GEMEENTE BRUMMEN
2021-2023**

**SAMEN GEZOND IN DE
GEMEENTE BRUMMEN**

24 juni 2021

INHOUD

Samen gezond in de gemeente Brummen	3
Onze ambitie	4
Onze aanpak en doelen	5
Thema 1: gezond opgroeien	8
Thema 2: gezonde werkvloer	12
Thema 3: gezond ouder worden	14
Organisatie	16
Ondertekenaars	17
Bijlagen	23
• Bijlage 1: Situatieschets gemeente Brummen	
• Bijlage 2: Achtergronden bij het thema gezond opgroeien	
• Bijlage 3: Achtergronden bij het thema gezonde werkvloer	
• Bijlage 4: Achtergronden bij het thema gezond ouder worden	

SAMEN GEZOND IN DE GEMEENTE BRUMMEN

We slaan de handen ineen

Met voorliggend preventieakkoord slaan we de handen ineen. Samen werken we aan een gezondere gemeente. Dat doen we door uitvoering te geven aan concrete acties gekoppeld aan 3 gezamenlijk bepaalde thema's: 1. gezond opgroeien, 2. gezonde werkvloer en 3. gezond ouder worden.

De route naar dit preventieakkoord

De afgelopen periode (maart – juni 2021) zijn we in gesprek gegaan over hoe we elkaar kunnen versterken op het gebied van preventieve gezondheid. De gemeente Brummen heeft hierin het initiatief genomen met ondersteuning vanuit Pharos en de Gelderse Sport Federatie. We hebben de volgende stappen doorlopen:

- Interne bijeenkomst: we hebben beleidsmedewerkers vanuit verschillende beleidsterreinen gevraagd welk beleid en welke programma's gezondheid direct of indirect raken en wat de focus moet zijn van het akkoord.
- Digitale uitvraag onder lokale organisaties en geïnteresseerden: we hebben gevraagd wat de focus moet zijn van het akkoord en wat zij zelf al doen en extra kunnen doen.
- Online bijeenkomst: voor deze bijeenkomst hebben we uitnodigingen naar lokale organisaties verstuurd. Via een open uitnodiging in de plaatselijke krant, hebben ook andere geïnteresseerden zich aangemeld. Tijdens de bijeenkomst hebben we met elkaar acties geformuleerd die een plek hebben gekregen in dit preventieakkoord.
- Advies bij de GGD: we hebben de GGD gevraagd wat volgens hen aandacht verdient en om recente cijfers over de gezondheidssituatie van de inwoners van de gemeente Brummen met ons te delen.
- Digitale uitvraag onder werkzoekenden: we hebben werkzoekenden in de gemeente Brummen gevraagd wat voor hen belangrijk is als het gaat om gezondheid en leefstijl en aan welke ondersteuning zij behoefte hebben.
- Individuele gesprekken: in deze gesprekken hebben we onze ideeën aangescherpt en concreet gemaakt.

Aangesloten partners

De komende periode vanaf juli 2021 tot en met 2023 geven we uitvoering aan dit akkoord. De volgende partijen hebben zich reeds gecommitteerd aan één of meerdere acties:

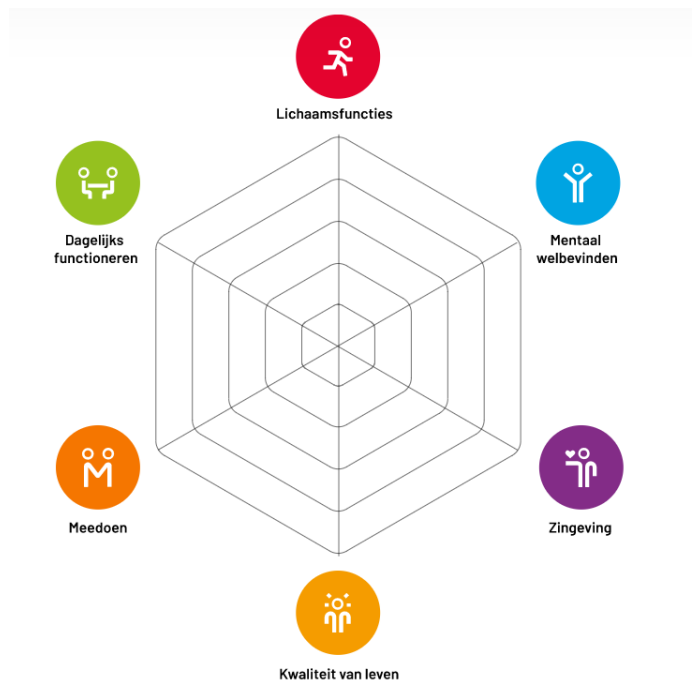
1. Bas Jansen Groente en Fruit
2. Bibliotheek Brummen | Voorst
3. Dorpsboerderij Kiboe
4. Eerbeekse Sociëteit (ondernemersclub)
5. Gemeente Brummen
6. GGD Noord- en Oost-Gelderland
7. GGNet
8. Larcom (werkleerbedrijf)
9. Onze DROOM
10. Riwis Zorg en Welzijn
11. Sportclub Brummen
12. Stichting Sportkompas
13. Stichting Welzijn Brummen
14. Sint Pancratius (basisschool)
15. Tactus Verslavingszorg
16. TopZijn (life coaching en natuurgeneeskunde)
17. Tuys (o.a. gezinscoaching, opvoedondersteuning e.d.)
18. Vèrian (JGZ 0-4 jaar)
19. Vroedvrouwenpraktijk Dieren-Doesburg-Brummen
20. WerkFit (re-integratie, begeleiding naar werk, beschut werk)

We verwachten dat de komende tijd meer acties tot stand komen en nieuwe partners zich aansluiten. Interesse? Meld je bij Tristan Wahl via t.wahl@brummen.nl. Vanaf pagina 17 zijn de ondertekenaars van dit moment weergegeven.

ONZE AMBITIE

Onze ambitie: samen gezond!

We gaan voor een gezondere gemeente en doen dit samen met onze inwoners. We kijken naar gezondheid in brede zin. Wat zorgt voor veerkracht en wat maakt het leven betekenisvol? Daar zetten we op in. Want als we kunnen blijven doen wat we belangrijk vinden, blijven we gezonder. Dat betekent dat we niet alleen naar lichamelijke gezondheid kijken, maar ook naar aspecten als zingeving, meedoen en kwaliteit van leven. Dat doen we vanuit de theorie van Positieve Gezondheid.¹

Gelijke kansen

Gezonde leefstijl is niet altijd een keuze. Achter ongezond eet-, drink- en rookgedrag schuilt vaak andere problematiek. Leven in armoede zorgt bijvoorbeeld voor stress. Mensen met stress hebben over het algemeen minder aandacht voor gezondheid en gezond gedrag. Daarnaast blijkt dat één op de drie Nederlanders beperkte gezondheidsvaardigheden heeft. Dit is een groep, die moeite heeft met het vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid. Een deel van deze groep is laaggeletterd². Er is een duidelijke samenhang tussen beperkte gezondheidsvaardigheden en een slechtere gezondheid. Daarbij zien we dat deze groep minder gebruik maakt van preventieve zorg.

We willen met dit akkoord onze inwoners gelijke kansen geven om gezond te leven. In de gemeente Brummen zien we gezondheidsverschillen tussen doelgroepen en ook tussen Eerbeek, Brummen en het buitengebied. We houden bij onze acties rekening met deze gezondheidsverschillen en willen het voor iedereen makkelijker maken om gezonde keuzes te maken.

We doen het samen met inwoners

Een betere gezondheid bereiken we alleen als we dit samen met onze inwoners doen. We sluiten aan bij hun behoeften en maken het makkelijker om gezonde keuzes te maken. Dat doen we door:

- Inwoners te vragen wat zij nodig hebben om gezonde keuzes te kunnen maken.
- Het bestaande aanbod van initiatieven en activiteiten bekender en toegankelijker te maken.
- Vast te stellen wat extra nodig is en hierop in te zetten.

¹ Meer weten hierover, zie www.iph.nl

² Meer weten hierover, zie de Pharos [factsheet](#) laaggeletterdheid en gezondheidsvaardigheden en het [Nivel onderzoek](#) naar laaggeletterdheid en gezondheid.

ONZE AANPAK EN DOELLEN

Gezondheidssituatie in de gemeente Brummen

Roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik zijn samen de grootste oorzaak van ziekten in Nederland. In de gemeente Brummen is nog duidelijke gezondheidswinst te behalen door in te zetten op een verlaging van het aandeel mensen met overgewicht en obesitas. Dit aandeel is de afgelopen jaren toegenomen en is hoger dan het landelijk gemiddelde. Het aandeel mensen dat wel eens rookt, is iets afgenomen en vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Het aantal 'zware drinkers'³ blijft relatief stabiel en is net als bij het roken vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Het aandeel mensen dat voldoet aan de alcoholnorm⁴ is iets toegenomen en dit is eveneens in lijn met de landelijke ontwikkeling. Ook voor roken en alcoholgebruik, geldt dat er nog gezondheidswinst te behalen valt.

In september komen de nieuwe gegevens van de volwassenenmonitor van de GGD beschikbaar. Voorgaande constatering komen voort uit de nieuwe cijfers. Deze zijn echter nog niet gereed voor publicatie. Meer achtergrondinformatie en cijfers over de gezondheidssituatie in de gemeente Brummen zijn te vinden in de bijlagen.

We starten met de aanpak van roken en overgewicht en vullen dit aan met mentale gesteldheid

We hebben bij de gemeente, lokale organisaties en inwoners uitgevraagd wat zij belangrijke onderwerpen vinden in het preventieakkoord. Dat hebben we met de eerder genoemde bijeenkomsten, gesprekken en uitvraag gedaan. Hieruit kunnen we vaststellen dat inzet op de landelijke thema's veel draagvlak heeft. We hebben vervolgens gekeken wat partijen al doen en wat zij extra willen doen. De actiebereidheid bleek vooral groot op het terugdringen van roken en overgewicht. We starten daarom met deze twee landelijke thema's.

Voor de thema's problematisch alcohol- en middelengebruik hebben we meer informatie nodig. We hebben signalen dat er sprake is van problematisch drugsgebruik onder jongeren. Een ambulante jongerenwerker geeft bijvoorbeeld aan dat er in Eerbeek en Brummen flink drugs wordt gebruikt. Het gaat dan om softdrugs, 'miauw miauw' (mephedrone) en coke. Deze jongerenwerker spreekt zijn zorg uit over de steeds jongere leeftijd van gebruikers. We kunnen deze signalen nog niet onderbouwen met cijfers. We brengen daarom in 2021 eerst in beeld in hoeverre en onder welke doelgroepen er sprake is van problematisch alcohol- en middelengebruik. Hiervoor zoeken we de samenwerking met partners die hier meer zicht op hebben en zich willen verbinden aan acties hierop, waarmee we in 2022 kunnen starten.

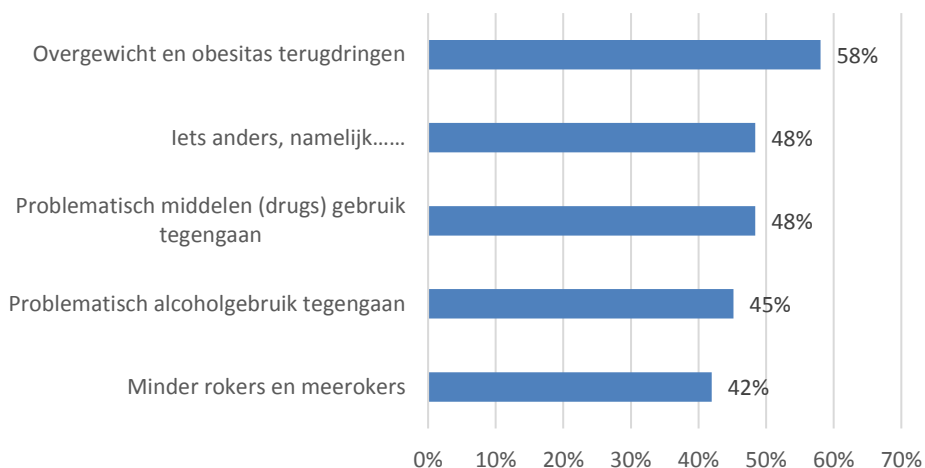
Daarnaast bleek zowel uit de uitvraag als de bijeenkomst dat er veel behoefte is aan aandacht voor gezondheid in brede zin. Het voorkomen van eenzaamheid werd bijvoorbeeld vaak genoemd. En ook aandacht voor achterliggende oorzaken van een minder goede gezondheid zoals armoede werd benoemd. We voegen daarom mentale gezondheid toe aan de thema's waarop we ons richten. Dit past ook bij het gedachtegoed van positieve gezondheid: gezondheid is meer dan fysieke gesteldheid. Daarnaast sluit het ook aan op de actualiteit van de coronacrisis. Er zijn steeds meer signalen dat de coronacrisis de mentale gezondheid negatief beïnvloedt.⁵

³ Drinkt minstens één dag per week ten minste 6 (mannen) of ten minste 4 (vrouwen) glazen alcohol

⁴ Maximaal 1 glas per dag (zowel voor mannen als voor vrouwen)

⁵ Zie o.a. [https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/voortdurende-coronacrisis-leidt-tot-toename-
psychische-klachten-en-behoefte-aan-perspectief](https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/voortdurende-coronacrisis-leidt-tot-toename-psychische-klachten-en-behoefte-aan-perspectief)

Waar wilt u op inzetten?

Doelen

Gekoppeld aan de landelijke thema's uit het preventieakkoord stellen we ons de volgende algemene doelen:

Roken

8 gemeenten van de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe werken met de GGD Noord- en Oost-Gelderland aan een Rookvrije Generatie. Dit heeft al effect op het rookvrij maken van sportomgevingen. Uit een onlangs gehouden 0-meting van de GGD blijkt dat er nergens binnen gerookt wordt (dat is ook niet toegestaan). Slechts een aantal sportverenigingen is buiten niet rookvrij. De meesten zijn rookvrij of hebben specifieke plekken buiten aangewezen waar gerookt mag worden. Sinds 1 augustus 2020 zijn alle schoolterreinen rookvrij. Onze speelplekken zijn nog niet rookvrij en ook in de werkomgeving valt meer winst te behalen.

Het preventieakkoord brengt hierop meer uitbreiding en een versnelling in de uitrol. We stellen ons het volgende doel:

Eind 2023 zijn al onze sportomgevingen en speelplekken rookvrij. Dit moet blijken uit de 1-meting van de GGD bij verenigingen en uit het overzicht van alle speelplekken in de gemeente.

Overgewicht en gezonde leefstijl.

Lokale partijen en de gemeente Brummen hebben het afgelopen jaar een [Sport- en Beweegakkoord](#) afgesloten. Dit akkoord heeft als doel dat iedereen in de gemeente Brummen een leven lang met plezier kan sporten en bewegen. Daarnaast zijn er op het thema overgewicht verschillende projecten en initiatieven om bewegen en gezond eten te stimuleren, gestart. Voorbeelden zijn gerichte begeleiding voor kinderen en gezinnen waar overgewicht speelt, diverse sport- en beweegprojecten voor verschillende doelgroepen uitgevoerd door Stichting Sportkompas en het bieden van voorlichting door diverse organisaties zoals Vèrian en de GGD.

Uit recente cijfers van de GGD blijkt dat het aandeel mensen met overgewicht in de gemeente is toegenomen. We willen deze stijging ombuigen tot een daling en stellen ons het volgende doel:

We buigen de stijging van volwassenen met overgewicht om tot een daling. Dit moet blijken uit de eerstkomende GGD monitor in 2024.

Alcohol- en middelengebruik

Op het thema alcohol- en middelengebruik gaat het om initiatieven en activiteiten als het bespreekbaar maken van het gebruik, gerichte begeleiding en voorlichting door organisaties als Tactus Verslavingszorg.

We gebruiken het preventieakkoord om meer zicht te krijgen op de omvang van problematisch alcohol- en middelengebruik in Brummen en stellen ons het volgende doel:

Eind 2021 hebben we meer zicht op het problematisch alcohol- en middelengebruik in de gemeente. Op basis van deze inzichten formuleren we gerichte acties hierop. We starten in 2022 met deze acties.

Extra aandacht voor 3 doelgroepen en terugdringen gezondheidsverschillen

Het preventieakkoord is er voor iedereen in onze gemeente, maar we besteden aan drie specifieke doelgroepen extra aandacht. Dat zijn:

- Jeugd, gekoppeld aan het thema 'gezond opgroeien'.
- Werknemers en werkzoekenden (met name de mensen die vallen onder de participatiewet), gekoppeld aan het thema 'gezonde werkvloer'.
- Senioren, gekoppeld aan het thema 'gezond ouder worden'.

Waarom we dat doen, lichten we per doelgroep toe. Voor elke doelgroep hebben we al acties uitgewerkt. Deze acties zijn een startpunt. We gebruiken de komende periode om vast te stellen wat goed werkt en wat extra nodig is. Ook nieuwe partners kunnen aansluiten en ideeën voor activiteiten inbrengen.

Binnen de drie doelgroepen zetten we in op het terugdringen van gezondheidsverschillen. Tijdens de bijeenkomsten kwam veelvuldig naar voren dat het belangrijk is om acties te starten die de juiste doelgroep bereiken. Dat zijn de mensen die nu al op gezondheidsachterstand staan. En ook in de uitvraag, werden 'inwoners met beperkte financiële middelen' en 'inwoners met gezondheidsachterstanden' na jongeren het meest genoemd als belangrijkste doelgroep.

THEMA: GEZOND OPGROEIEN

We willen dat de jeugd in een gezonde en veilige omgeving opgroeit en kan meedoen in de samenleving. We zetten in op gelijke kansen en dat begint al tijdens de zwangerschap.

Uit de uitvraag onder inwoners en lokale organisaties blijkt dat bijna 50 procent van de respondenten de jeugd als de belangrijkste doelgroep ziet. Het belang van inzetten op deze doelgroep werd ook bevestigd tijdens de bijeenkomsten. In bijlage 2 zijn de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie op het gebied van overgewicht, roken en problematisch alcoholgebruik van deze doelgroep weergegeven.

Kansrijke Start	
Introductie	De gemeente Brummen geeft uitvoering aan het programma Kansrijke Start. Een goede start begint al voor de geboorte, zelfs nog voor de conceptie en de zwangerschap. Kinderen die in de eerste 1000 dagen van hun leven blootstaan aan risicofactoren zoals stress, slechte voeding, rook of mishandeling beginnen met een achterstand. Hierdoor kunnen zij zich op fysiek, mentaal en sociaal gebied minder goed ontwikkelen. Het preventieakkoord geeft ons de mogelijkheid om extra inzet te plegen om ondersteuning en zorg aan (kwetsbare) gezinnen te bieden.
Actie	Beter inzichtelijk maken welk aanbod gericht op de ondersteuning van jonge gezinnen er al is.
Actie	Versterken van de samenwerking tussen de partners in de coalitie van Kansrijke Start: wat kan beter? Hoe leggen we de juiste verbindingen? Etc.
Actie	Bieden van prenatale huisbezoeken en prenatale voorlichting (al in 2021), waarbij al vroeg in de zwangerschap inzicht komt in medische en sociale risicofactoren om daarop in een vroeg stadium te anticiperen.
Actie	Hoewel dit al onderwerp van gesprek is bij de professionals besteden we explicieter aandacht aan niet-roken voor en tijdens de zwangerschap en opgroeien in een omgeving zonder rook (zie ook rookvrije start).
Actie	Besteden van extra aandacht aan zwangere vrouwen en vrouwen die net bevallen zijn, die kampen met psychische problemen.

Wie	Vérian, Vroedvrouwenpraktijk Dieren-Doesburg-Brummen, de gemeente Brummen, GGNet, Pharos en Proscop
Landelijke thema's	Overgewicht en roken
BoekStart met een gezonde twist	
Introductie	Ouders hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van BoekStart. Dit stimuleert lezen met baby's, dreumesen en peuters. Ouders ontvangen een koffertje met daarin 2 boekjes en een gratis lidmaatschap voor de bieb. Bibliotheek Brummen-Voorst en Vérian zien een mogelijkheid om iets te doen met de onwetendheid over gezonde voeding bij ouders. Het idee is om informatie over gezonde voeding op een aantrekkelijke manier te presenteren.
Actie	Uitbreiden van het BoekStartkoffertje met extra informatie over gezonde en vooral ook betaalbare voeding. Denk ook aan tegoedbonnen van de lokale groentewinkel of voor een gratis kennismakingsles bij een sportclub.
Actie	Benutten van de leskisten van de GGD over gezonde voeding voor het basisonderwijs. Hierin zijn ook (voor)leesboeken over gezonde voeding opgenomen. Mogelijk kan materiaal uit deze leskisten gebruikt worden als inspiratie voor de aanvulling in het BoekStartkoffertje. Dat geldt ook voor materialen ontwikkeld vanuit JOGG (zoals Groentehapjes in 10 stapjes).
Actie	Besteden van extra aandacht aan het aangevulde BoekStartkoffertje al dan niet gekoppeld aan een leuke actie in de bibliotheek (een kok maakt een proeverij van gezonde hapjes bij het afhalen van de BoekStart-koffertjes, een kinderdiëtist geeft advies over gezonde hapjes, et cetera).
Wie	Vérian, Bibliotheek Brummen-Voorst, gemeente Brummen en GGD NOG
Landelijk thema	Overgewicht
Rookvrije speelplekken	
Introductie	Met een gezonde omgeving stimuleren we gezonde keuzes. Op dit moment zijn de speelplekken in onze gemeente nog niet zichtbaar rookvrij. Op deze plekken waar natuurlijk veel kinderen spelen, willen we er alles aan doen om te voorkomen dat er gerookt wordt. De komende periode maken we 47 speelplekken rookvrij.
Actie	Aanbrengen van tegels en/of borden van de Rookvrije Generatie op de speelplekken.
Actie	Besteden van extra communicatie aan het rookvrij maken en houden van onze speelplekken.
Actie	Samen met jongeren komen tot ideeën over het rookvrij houden van de speelplekken waar zij 'hangen', maar waar ook jongere kinderen komen (zoals de skatebaan). Hoe zien zij hun voorbeeldrol en wat betekent dat voor hun rookgedrag?
Actie	Samen met de rokende dagbesteders op de Kiboe komen tot ideeën over het rookvrij houden van de locatie en vinden van passende oplossingen voor hun behoefte om te roken.
Wie	Gemeente Brummen, GGD NOG, Stichting Welzijn Brummen, Tactus en Dorpsboerderij Kiboe
Landelijk thema	Roken
Van fruit na de wedstrijd naar een gezondere sportkantine	
Introductie	Sportclub Brummen speelt al langer met het idee om een gezonder aanbod te presenteren in hun sportkantine. De club wil dit gefaseerd doorvoeren en start met het uitdelen van fruit na de wedstrijden van de jeugdteams. Met de plaatselijke groenteboer is er al contact over het aanleveren van fruit. Als dit een succes wordt, volgen vervolgacties om de kantine steeds gezonder te maken. Denk bijvoorbeeld aan het verhogen van de prijs van het broodje kroket en de prijsverhoging inzetten om het broodje gezond goedkoper te maken. Een ander voorbeeld is het vervangen van ranja door water. We kijken hoe we dit kunnen uitrollen naar andere verenigingen en hoe we dit kunnen doorvoeren binnen de gezinssituatie.
Actie	Uitdelen van fruit na de wedstrijden van de jeugdteams bij SC Brummen.
Actie	Organiseren van een inspiratiesessie over gezondere sportkantines voor lokale verenigingen (Team:Fit). Wat is er mogelijk? Hoe regel je dat binnen je

	club? Voorbeelden van verenigingen worden gedeeld, eerste stappen worden besproken.
Actie	Met expertise van lokale partijen als Vérian, GGD NOG en voedingsdeskundigen (diëtisten) komen tot een invulling waarbij ouders ook in de thuissituatie meer aandacht hebben voor gezonde voeding in combinatie met sport (sportdrank wel of niet, gezonde tussendoortjes, e.d.).
Wie	Sportclub Brummen, Bas Jansen Groente en Fruit, Bibliotheek Brummen-Voorst, Inge Rekers (oud schooldirecteur) en Vérian
Landelijk thema	Overgewicht
Koken met een klein budget	
Introductie	Veel gehoord is dat gezonde voeding duurder is dan ongezonde voeding. Hoe kun je er dan voor zorgen dat ouders tóch een gezonde maaltijd op tafel zetten voor het hele gezin? Samen koken is gezellig, je deelt ervaringen en recepten. Daar zetten we op in. Waar mogelijk maken we een koppeling met het Voedselbos en gebruik van producten uit het Voedselbos ⁶ .
Actie	Opzetten van een cursus 'koken met een klein budget' voor gezinnen met een smalle beurs. De cursus zet in op gezond en betaalbaar koken en is toegankelijk voor een brede doelgroep. Indien gewenst komen thema's zoals mentale gesteldheid, voeding als medicijn, financiën, roken, sport en bewegen, digitale vaardigheden, etc. aan bod. Onze DROOM heeft een soortgelijk aanbod, waarbij er ook aandacht is voor andere culturen en eten uit de natuur. Hiermee maken we een koppeling.
Actie	Onderzoeken of er animo is voor een cursusvariant voor kinderen en dit uitvoeren indien kansrijk.
Actie	Onderzoeken of het programma ' Voel je goed ' van Stichting Lezen en Schrijven een mooie aanvulling is op het koken met een klein budget en dit uitvoeren indien kansrijk.
Actie	Stimuleren van vrijwilligerswerk in het Voedselbos in ruil voor producten uit het Voedselbos.
Wie	Vérian, Bibliotheek Brummen-Voorst, Sportclub Brummen, Onze DROOM en gemeente Brummen
Landelijk thema	Overgewicht
Gezonde leefstijl op scholen (à la Gezonde School)	
Introductie	De GGD raadt aan om het preventieakkoord aan te wenden om de Gezonde School weer een extra boost te geven. Tijdens de bijeenkomst werd het ook aangestipt door een voormalig schooldirecteur. Op de scholen die nu al Gezonde School zijn, is het soms weer iets op de achtergrond geraakt. De actie is vooral gericht op het ondersteunen van Gezonde Scholen in het levend houden van de thema's en in het activeren van scholen om Gezonde School te worden of in te zetten op programma's gericht op gezonde leefstijl. De keuze ligt bij de scholen zelf.
Actie	Maken van een ronde langs de huidige Gezonde Scholen om de stand van zaken door te nemen en te bepalen of een extra impuls gewenst is en hoe dit concreet ingevuld kan worden.
Actie	Organiseren van een themabijeenkomst over de Gezonde School en gezonde leefstijl waarin lokale voorbeelden gedeeld worden.
Actie	Bieden van voorlichting en advies aan ouders in aansluiting op de thema's en onderwerpen die vanuit de Gezonde School in de groepen (bij de kinderen) aan bod komen. Ouders daarbij adviseren over lokale projecten en ondersteuningsmogelijkheden.
Actie	Verbeteren van de aansluiting van scholen bij het netwerk van Gezond Groeien gericht op de ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht (en het gezin erachter). Inzetten op de bekendheid met het programma en de signalerende rol die leerkrachten kunnen vervullen. Hoe maak je gezondheid bespreekbaar (met principes Positieve Gezondheid als uitgangspunt)?
Wie	GGD NOG, Tuys, St. Pancratiusschool en Stichting Sportkompas
Landelijk thema	Overgewicht

⁶ <https://lokaalgelderland.nl/artikel/11484/brummen-heeft-een-voedselbos-maar-wat-is-het-precies>

NIXzonderID	
Introductie	Iedere kassamedewerker in de supermarkt moet 'nee' verkopen wanneer een klant van jonger dan 18 jaar alcohol of tabak wil afrekenen. Bij twijfel of de klant ouder is dan 25 jaar, moet je een ID vragen. Dat is niet altijd makkelijk, zeker wanneer je als kassamedewerker nog jong bent en je een ID moet vragen of 'nee' moet verkopen aan bekenden. Trainingen en campagnematerialen maken het voor de kassamedewerker makkelijker om hier op een goede manier mee om te gaan.
Actie	Enthousiasmeren van lokale supermarkten voor de campagne NIXzonderID.
Actie	Verzorgen trainingen en uitvoeren campagne NIXzonderID.
Actie	Herhalen campagne bij succes en bepalen structurele invulling.
Wie	GGD NOG, Tactus, gemeente Brummen <i>en lokale supermarkten</i>
Landelijk thema	Alcohol
Psychische gezondheid van jeugd en jongvolwassenen	
Introductie	De psychische gezondheid van de jeugd en jongvolwassenen was al een landelijk speerpunt, maar door de coronapandemie is het extra belangrijk geworden. Juist jongeren hebben een behoorlijke klap gekregen. Zo is het aandeel jongvolwassenen met psychische problemen toegenomen van 29% in 2019 tot 44% in februari 2021 blijkt uit de coronapeiling van de GGD NOG. Het verbeteren van de psychische gezondheid van jeugd en jongvolwassenen willen we de komende periode extra aandacht geven. Uitwerking in een concrete actie moet nog plaatsvinden. GGNet heeft al aangegeven hierop inzet te kunnen plegen.
Actie	Formuleren concrete acties gericht op het verbeteren van de psychische gezondheid van jeugd en jongvolwassenen.
Wie	GGNet en GGD NOG
Landelijk thema	Mentale gezondheid

THEMA: GEZONDE WERKVLOER

We willen dat zowel werkenden als werkzoekenden⁷ 'werkfit' zijn. Door werknemers en werkzoekenden te stimuleren gezonde keuzes te maken, willen we hun vitaliteit verhogen. Dat is goed voor hun gezondheid, werkplezier, productiviteit en arbeidsparticipatie.

Het loont om te investeren in gezondheid. Samen met werkgevers, onder andere de bij de Eerbeekse Sociëteit aangesloten werkgevers, zetten we hier dan ook op in. Werkgevers die hierbij willen aansluiten, zijn van harte welkom. In bijlage 3 zijn de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie op het gebied van vitaliteit op de werkvloer weergegeven.

Vitale werknemers	
Introductie	Werkgevers kunnen positief bijdragen aan de vitaliteit van hun medewerkers. Sterker: zij hebben daar zelfs baat bij! Vitale werknemers zijn bijna 20 procent productiever. Cijfers wijzen uit dat vitale werknemers meer werkgeluk ervaren en meer betrokken zijn. Daarnaast is het ziekteverzuim onder vitale werknemers lager. De Eerbeekse Sociëteit is een netwerk van bedrijven en ondernemers uit Eerbeek. Zij spreken de intentie uit om met elkaar in te zetten op een gezonde werkvloer. Waar mogelijk trekken we dit breder in de gemeente richting meer werkgevers.
Actie	Formeren van een werkgroep met daarin lokale ondernemers en professionals (zoals VNO NCW Vitaal bedrijf en de GGD Gezonde werkvloer adviseur) om aan de slag gaan met vitaliteit op de werkvloer. Samen wordt gekeken wat het beste past bij de lokale ondernemers.
Actie	Opstarten van een pilot rondom de gezonde werkvloer, waaraan minimaal 3 bedrijven deelnemen.

⁷ Het gaat hier om zowel mensen met een werkloosheidsuitkering als mensen die vallen onder de participatiewet.

Actie	Promoten van het platform NOG fitter en vitaler (www.nogfitterenvitaler.nl) van de GGD onder lokale werkgevers. Hier wordt veel informatie aangeboden en worden regelmatig webinars georganiseerd voor werkgevers.
Actie	Inzetten van de lokale 'beweegcoach' van Stichting Sportkompas (Beweegloket) voor individuele begeleiding, het matchen van de beweegvraag aan lokaal aanbod en het aan elkaar koppelen van mensen, zodat zij samen kunnen bewegen.
Wie	Eerbeekse Sociëteit, gemeente Brummen, Stichting Sportkompas en GGD NOG
Landelijke thema's	Roken en overgewicht

We hebben inwoners die vallen onder de participatiewet⁸ in de gemeente Brummen gevraagd of zij zich fit voelen en óf en aan welke ondersteuning zij behoefte hebben. Dit hebben we gedaan middels een enquête. Met een respons van 21 procent geven deze uitkomsten een eerste beeld.

Bijna een kwart (22%) geeft aan zich niet fit te voelen, 37% voelt zich redelijk fit. Daar lijkt nog winst te halen. Er lijkt enige schroom te zijn om ondersteuning te krijgen bij het verbeteren van de gezondheid. Wel dragen de respondenten verschillende ideeën aan van ondersteuningsmogelijkheden. Voorbeelden hiervan zijn samen sporten (op de sportschool), een wandelclub, een beweeg- en leefstijlcoach, korting op het sportaanbod en elkaar motiveren. Redenen om niet te bewegen zijn: 1. ziekte/het niet kunnen, 2. niemand hebben om mee te sporten/te bewegen en 3. niet weten wat er mogelijk is. Ongeveer een kwart van de respondenten rookt (regelmatig of soms). Twee mensen willen stoppen met roken en 9 mensen overwegen om te stoppen. Echter, er lijkt geen behoefte om hier hulp bij te krijgen. We gaan met deze suggesties aan de slag en hebben hiervoor al een eerste opzet voor een aantal acties gemaakt.

Vitale werkzoekenden	
Introductie	Het idee is ontstaan om de inwoners die vallen onder de participatiewet te helpen om 'werkfit' te worden. We hebben deze groep middels een vragenlijst gevraagd naar hun leefstijlgedrag en welke behoefte aan ondersteuning zij hebben. De uitkomsten en aanvullende gesprekken moeten de komende periode leiden tot acties gericht op minder roken, meer bewegen en gezonder eten.
Actie	Inzetten van de lokale 'beweegcoach' van Stichting Sportkompas (Beweegloket) voor individuele begeleiding, het matchen van de beweegvraag aan lokaal aanbod en het aan elkaar koppelen van mensen, zodat zij samen kunnen bewegen.
Actie	Stimuleren van meer/structureel samen wandelen door een koppeling te maken met de Nationale Diabetes Challenge, het Ommetje of andere laagdrempelige initiatieven die hierop aansluiten.
Actie	Besteden van extra aandacht aan de bestaande walk&talk netwerkmomenten voor werkzoekenden van de Bibliotheek Brummen-Voorst.
Actie	Introduceren van het programma Lift je Leven bij WerkFit. Lift je leven is een actieprogramma voor praktische verbeteringen in het dagelijks leven op de thema's Groen, Geld en Gezondheid. Het programma gaat van start in 2021 en sluit goed aan bij het verbeteren van de vitaliteit van de doelgroep, zowel fysiek als mentaal. Waar mogelijk maken we ook een koppeling met vrijwilligerswerk. Dit kan onder andere bij RIWIS.
Actie	Besteden van extra aandacht aan gezonde (en goedkope) voeding (zie ook thema 'gezond ouder worden'. Denk aan samen koken, een gezondere kantine op de WerkFit-locatie en/of een gezamenlijke moestuin onderhouden.
Wie	WerkFit, Larcom, Stichting Sportkompas, Stichting Welzijn Brummen, Bibliotheek Brummen-Voorst, Stichting Onze DROOM, RIWIS en GGD NOG
Landelijke thema's	Roken en overgewicht

⁸ Het betreft hier bijstandsgerechtigden, Wajongers die niet duurzaam 100% arbeidsongeschikt zijn en Wsw-werknemers (werken in de sociale werkvoorziening).

THEMA: GEZOND OUDER WORDEN

We willen dat onze inwoners gezond ouder worden. Ouderen wonen steeds langer zelfstandig thuis en willen blijven doen wat zij belangrijk vinden. Dit lukt niet altijd, door beperkingen in de mobiliteit of door bijvoorbeeld eenzaamheid. We zetten in op preventie bij deze doelgroep om deze problemen te verkleinen en de zelfredzaamheid te vergroten.

Met de acties in dit preventieakkoord willen we mensen helpen gezond oud te worden. Dat doen we door gezonde keuzes te stimuleren en tegelijkertijd de eenzaamheid te verminderen. In bijlage 4 zijn de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie bij dit thema weergegeven.

Samen koken en wandelen	
Introductie	Gezond ouder worden en langer zelfstandig kunnen leven. Dat is wat we willen. Dat betekent dat we eenzaamheid onder ouderen willen tegengaan, het welbevinden verbeteren en inzetten op een gezonde leefstijl.
Actie	Opzetten van een kook- en wandelclub. Iedere week kookt een groep 65-plussers gezamenlijk op twee plekken in Eerbeek en Brummen. Dit kan in een dorps huis zijn, maar ook in de kantine op een sportaccommodatie. De deelnemers bereiden met elkaar een gezonde maaltijd. Dit doen ze met een beperkt budget van € 5,- pp. Daarna eten ze samen en kunnen ze de avond afsluiten met een wandeling. Voor en tijdens het koken initieert een begeleider het gesprek over verschillende onderwerpen. Denk aan thema's zoals mentale gesteldheid, voeding als medicijn, financiën, roken, sport en bewegen, digitale vaardigheden, etc. Daartoe sluiten verschillende organisaties regelmatig aan bij de kook- en wandelclub.
Actie	In aansluiting op voorgaande: het meer onder de aandacht brengen van bestaande initiatieven die aansluiten op samen koken en bewegen. Onze DROOM organiseert ontmoetingen met lunch en warme maaltijden al dan niet gekoppeld aan het programma Lift je Leven, SWB organiseert regelmatig

	kookworkshops: in beide dorpshuizen is een grote keuken aanwezig en zo zijn er vast meer initiatieven op het gebied van gezond eten en bewegen.
Wie	Stichting Welzijn Brummen, Bibliotheek Brummen-Voorst, RIWIS (De Beekwal), Stichting Sportkompas, GGNet, Onze DROOM, Shamash Wong Sioe (TopZijn)
Landelijk thema	Overgewicht, roken en eenzaamheid
Kind en senior samen actief	
Introductie	Mensen willen graag onderdeel van iets zijn. Ouderen hebben soms het idee dat zij buiten de cirkel staan. Als ze zien dat kinderen het leuk vinden om samen een activiteit te doen, dan ontstaat er wederkerigheid. Dit heeft een positief effect op het welbevinden van de ouderen. Het idee is dus om het jonge kind en ouderen meer samen te laten ondernemen. De komende tijd werken we deze activiteit verder uit.
Actie	Verbinden van peuterspeelzalen aan woonzorgcentra. Denk aan Studio Actief in het Tjark Riks Centrum die wekelijks bezoek krijgt van peuters en of kleuters van omliggende peutercentra of scholen. Ook is een dergelijke invulling mogelijk met de peutergymgroep en de senioren in Hall.
Actie	Uitvoeren van een pilot op dit thema op één van de locaties van RIWIS.
Wie	Stichting Welzijn Brummen, RIWIS en Stichting Sportkompas
Landelijk thema	Overgewicht en mentale gezondheid (eenzaamheid)

ORGANISATIE

Op naar de uitvoering

Het idee is om net als bij het sport- en beweegakkoord een kerngroep te formeren. De kerngroepleden committeren zich aan drie rollen, namelijk die van ambassadeur, aanjager en beslisser. De gemeente is ook vertegenwoordigd in de kerngroep. Niet als regisseur, maar als partner en committeert zich daarmee ook aan de drie rollen.

1. **Ambassadeur:** De kerngroep treedt op als ambassadeur voor het preventieakkoord. Dat betekent dat de kerngroepleden inwoners en lokale partijen enthousiasmeren om deel te nemen.
2. **Aanjager:** De kerngroep brengt in kaart wat goed gaat en wat minder goed gaat, maar ook wat inwoners nog extra nodig hebben. Als aanjager stimuleert de kerngroep elkaar en partners om daar waar dat nodig is een extra stap te zetten.
3. **Beslisser:** Partners en inwoners kunnen nieuwe activiteiten voorstellen en vragen om uitvoeringsgelden. De kerngroep maakt vooraf duidelijk aan welke eisen deze ideeën moeten voldoen.

Doorontwikkeling

We brengen het preventieakkoord en het sport- en beweegakkoord samen. Zowel het sport- en beweegakkoord als het preventieakkoord dragen bij aan een gezondere gemeente. Veel van de verschillende activiteiten hebben raakvlakken met elkaar. Om onze krachten nog meer te kunnen bundelen, gebruiken we het komende jaar om deze akkoorden en werkwijzen samen te smelten. Zo is het denkbaar om eerst met een aparte (kleine) kerngroep te starten in relatie tot het preventieakkoord en deze op termijn samen te voegen met de bestaande kerngroep van het sport- en beweegakkoord.

Uitvoeringsbudget

Voor het jaar 2021, 2022 en 2023 is € 20.000 beschikbaar van het Rijk. De gemeente vraagt dit jaarlijks aan en legt hierover verantwoording af richting het Rijk. Over de besteding van het budget wordt besloten door de kerngroep.

Werkwijze

Net als bij het sport- en beweegakkoord kunnen organisaties een aanvraag voor uitvoeringsbudget indienen bij de kerngroep. Een aanvraag dient te voldoen aan een aantal criteria. Net als bij het sport- en beweegakkoord zijn dat:

- De activiteit moet aansluiten bij minimaal één van de thema's uit het preventieakkoord.
- Er moet sprake zijn van een samenwerking met meerdere partijen om de activiteit te organiseren.
- Er moet duidelijk gemaakt worden hoe de activiteit in de toekomst – zonder aanvullende financiering vanuit het preventieakkoord – door kan gaan (toekomstbestendig, geen eenmalige activiteiten).

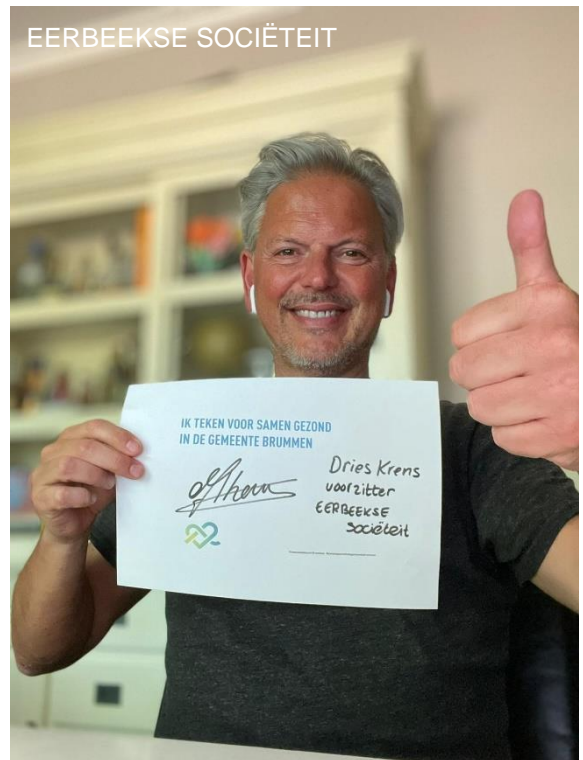
Middels een aanvraagformulier kunnen organisaties hun plan indienen. In dit plan worden concrete en meetbare (beoogde) resultaten opgenomen. Alle ingediende plannen worden eens per kwartaal beoordeeld door de kerngroep.

Leren en verbeteren

Gezondheid wordt bepaald door tal van factoren. Preventie is daardoor complex. We denken dat we goede acties hebben geformuleerd. Of deze acties daadwerkelijk leiden tot een verbetering van de gezondheid blijft afwachten.

We zetten daarom in op leren en verbeteren. De kerngroep vraagt de initiatiefnemers van de acties om bij de start meetbare resultaten te formuleren en de kerngroep te informeren over de voortgang. Zo kan de kerngroep de rol van aanjager goed vervullen en bijsturen waar dat nodig is.

ONDERTEKENAARS

RIWIS

VROEDVROUWENPRAKTIJK BRUMMEN

SC BRUMMEN

ONZE DROOM

TUYS

STICHTING SPORTKOMPAS

ST. PANCRATIUS

DORPSBOERDERIJ KIBOE

STICHTING WELZIJN BRUMMEN

BAS JANSEN GROENTE EN FRUIT

GEMEENTE BRUMMEN

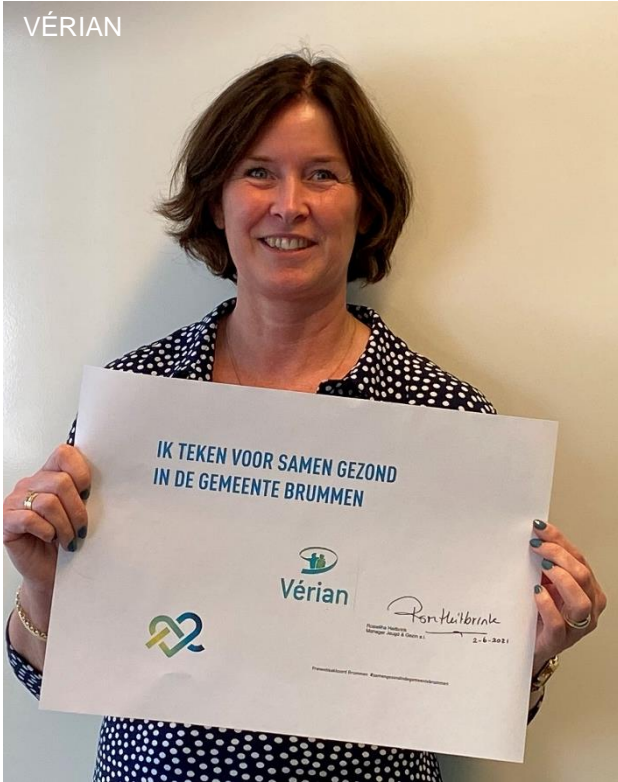
LARCOM

GGD NOG

VÉRIAN

TACTUS

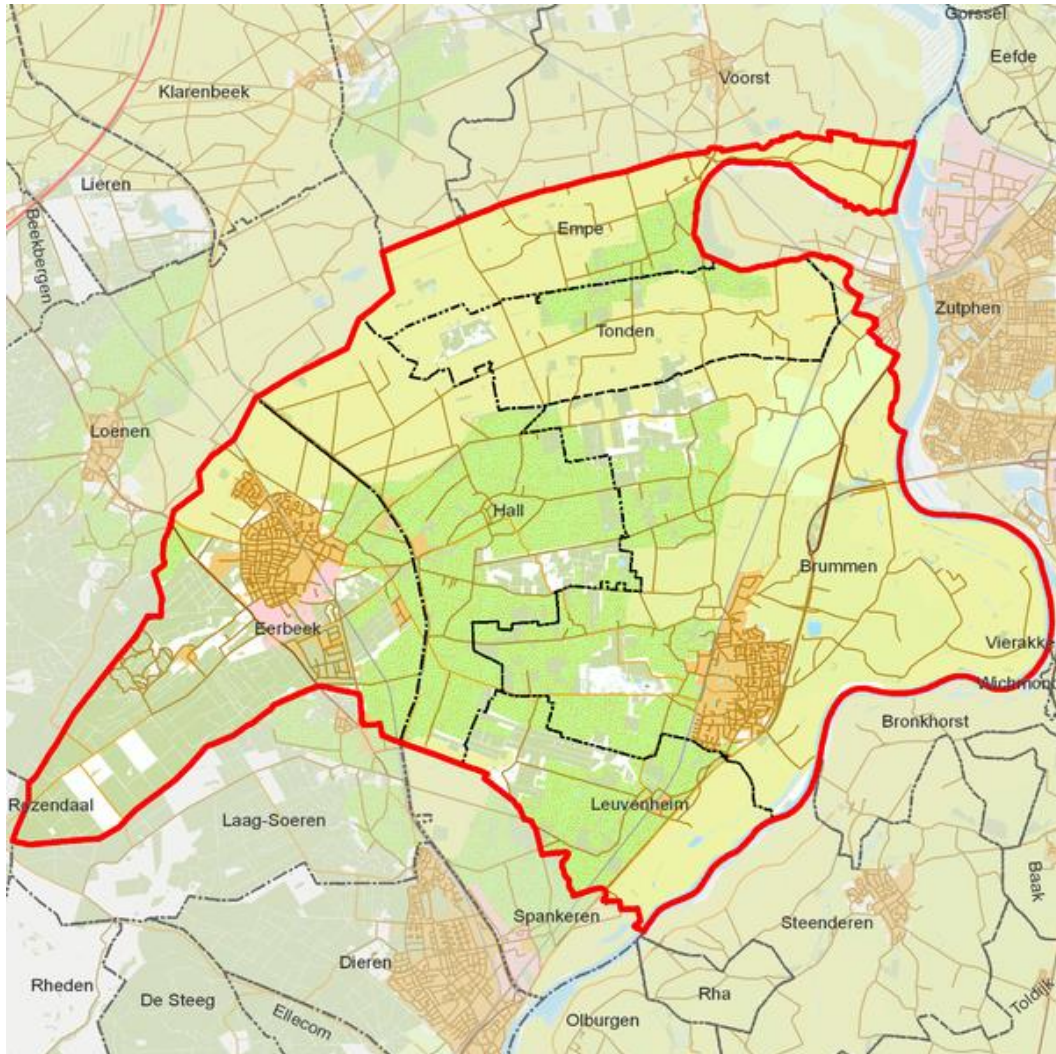
TOPZIJN

BIJLAGE 1

SITUATIESCHETS GEMEENTE BRUMMEN

De gemeente Brummen telt 20.877 inwoners (1 januari 2021, bron: CBS). De gemeente kent twee hoofdkernen (Brummen en Eerbeek) en 8 kleinere kernen (Broek, Cortenoever, Empe, Hall, Leuvenheim, Oeken, Tonden en Voorstonden). De grootste plaats wat betreft inwonertal is Eerbeek.

Brummen is een dorp dat al vele eeuwen bestaat. Ooit hadden veel rijken hier een buitenhuis. Eerbeek dankt haar naam aan de beek, waarop korenmolens en papiermolens draaiden. Het dorp is het centrum van de Nederlandse papierindustrie en goed voor 6.500 banen. Er is geen voortgezet onderwijs in de gemeente aanwezig.

Ontwikkeling bevolkingsopbouw en - samenstelling

		Nederland	Gemeente Brummen	Eerbeek	Brummen	Buitengebied
Bevolkingssamenstelling	Nederlands	76%	88%	85%	90%	93%
	Niet-Nederlands	24%	12%	15%	11%	7%
Leeftijdsindeling	0-64	81%	74%	74%	74%	77%
	65-74	11%	14%	14%	14%	14%
	75+	8%	12%	12%	12%	9%
Inkomensverdeling	Laag	40%	40%	40%	41%	39%
	Midden	40%	41%	42%	42%	38%
	Hoog	20%	18%	18%	18%	23%
Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger		€ 32.300	€ 30.600	€ 30.100	€ 29.800	€ 33.500
Huishoudenssamenstelling	Eenpersoons	38%	30%	29%	32%	20%
	Meerpersoons	62%	70%	71%	68%	80%
Woningvoorraad	koop	57%	62%	61%	57%	84%
	huur	42%	38%	39%	43%	16%
	huur: aandeel corporaties	29%	32%	33%	37%	5%
	huur: aandeel particulieren	13%	6%	5%	6%	11%
Gemiddelde woningwaarde		€ 230.000	€ 255.000	€ 248.000	€ 240.000	€ 357.000

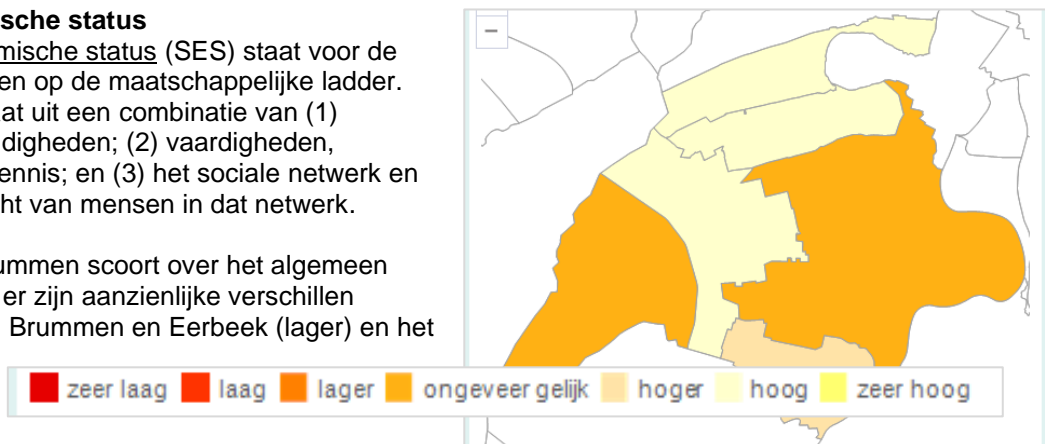
Bron: (Bureau Fame - Gebiedsmonitor V&V, 02.2021)

De gegevens in bovenstaande tabel spreken voor zich. Het totaal aantal inwoners in de gemeente Brummen blijft tot 2040 ongeveer gelijk, maar vergrijst de komende jaren sterk.

Sociaaleconomische status

De sociaaleconomische status (SES) staat voor de positie van mensen op de maatschappelijke ladder. Die positie ontstaat uit een combinatie van (1) materiële omstandigheden; (2) vaardigheden, capaciteiten en kennis; en (3) het sociale netwerk en de status en macht van mensen in dat netwerk.

De gemeente Brummen scoort over het algemeen gemiddeld, maar er zijn aanzienlijke verschillen tussen de kernen Brummen en Eerbeek (lager) en het buitengebied (hoger en hoog).

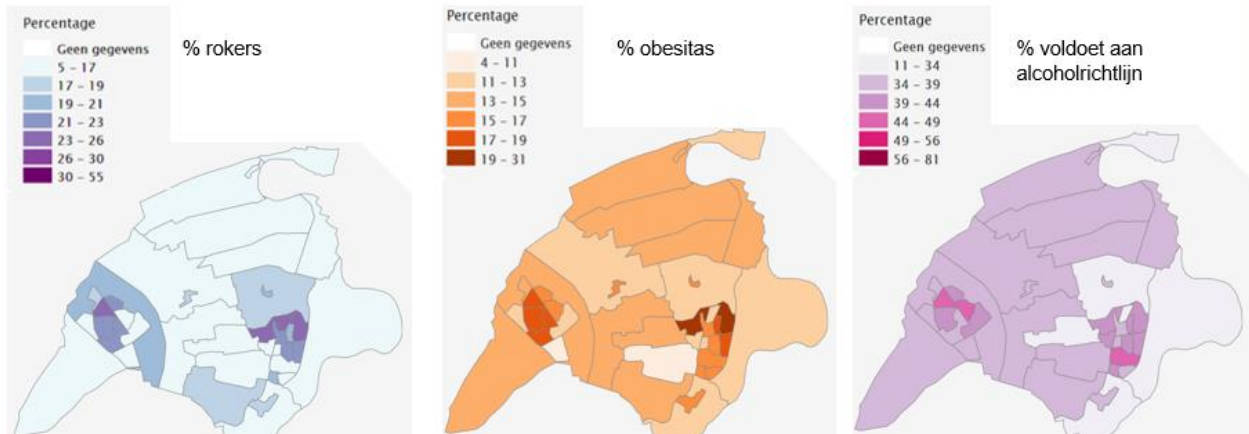

Bron: (RIVM - Sociaal economische status 2017, 2017)

Gezondheid in cijfers

De cijfers in de gemeente Brummen laten een vergelijkbaar beeld als voor heel Nederland zien. Echter, het aandeel mensen met overgewicht en obesitas is toegenomen en ook hoger dan het landelijk gemiddelde.

In de kernen Brummen en Eerbeek komen roken en obesitas meer voor dan in de kleinere kernen (buitengebied). Dit is zelfs op wijkniveau te herleiden.

Bron: RIVM 2016, Gezondheid per buurt, wijk en gemeente

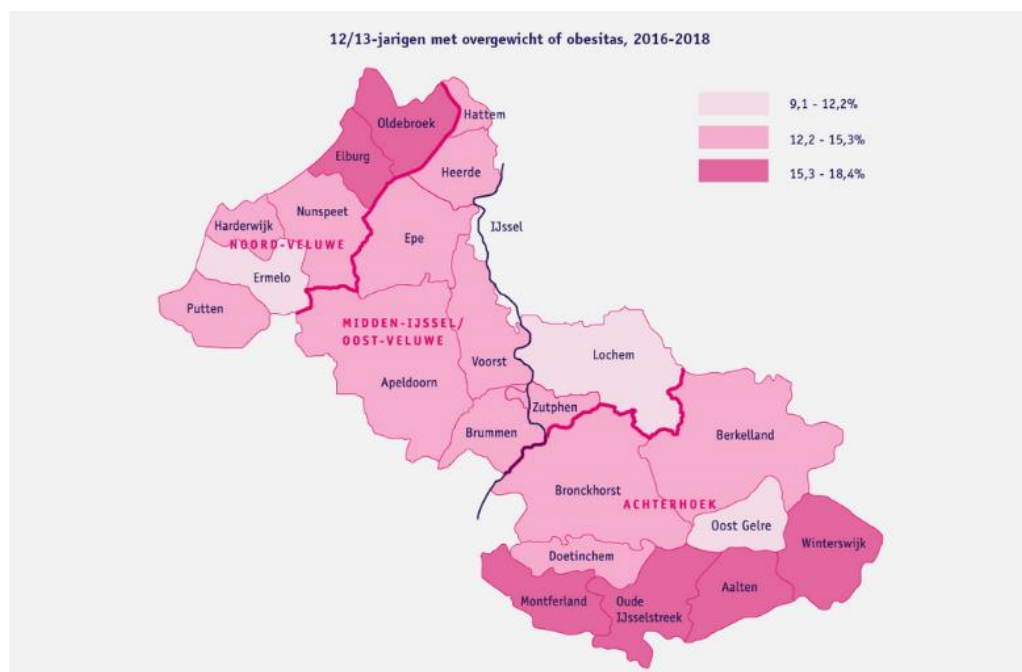
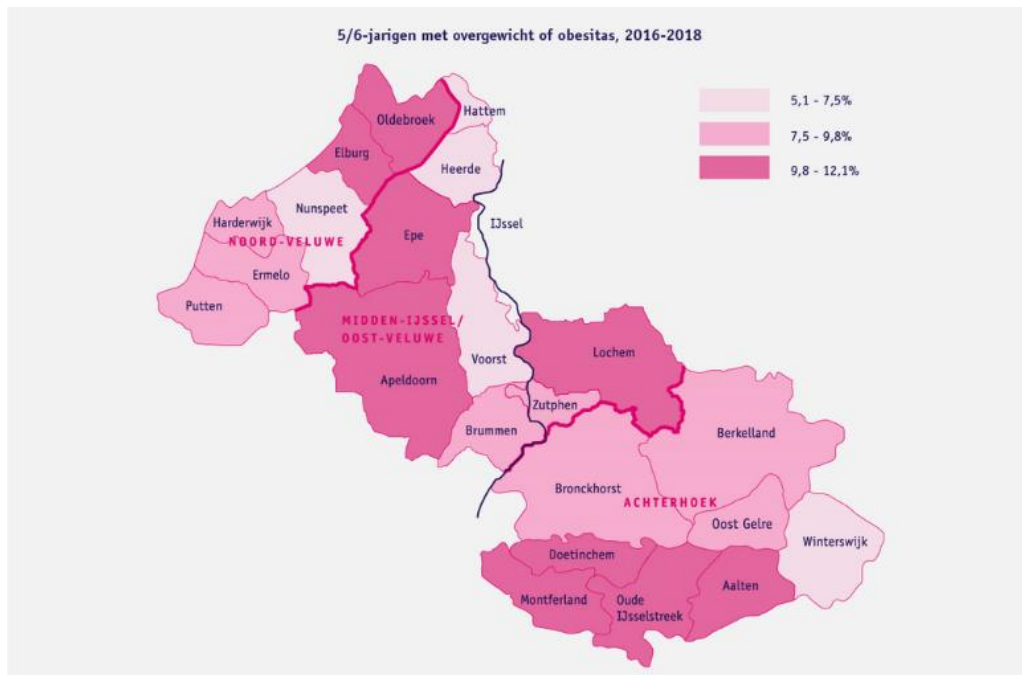
In september komen de nieuwe gegevens van de volwassenenmonitor van de GGD beschikbaar. Bij het schrijven van dit akkoord (april-juni 2021) waren de gegevens nog niet gereed voor publicatie.

BIJLAGE 2

ACHTERGRONDEN BIJ HET THEMA GEZOND OPGROEIEN

Cijfers overgewicht (bron: Kompas Volksgezondheid Noord- en Oost-Gelderland)

De gemeente Brummen hoort bij de gemeenten die gemiddeld scoren voor wat betreft het aandeel 5/6-jarigen met overgewicht of obesitas (9%, versus 9% in de regio MIJ/OV) en het aandeel 12/13-jarigen met overgewicht of obesitas (13%, versus 13% in de regio MIJ/OV).

Kijkend naar het beweeggedrag van kinderen, dan valt de meeste winst te behalen uit het beeldschermgebruik. 31% van de kinderen tot 12 jaar (versus 27% in de regio MIJ/OV) kijkt meer dan twee uur tv of zit achter een computer. De gemeente Brummen valt positief op als het gaat om het lidmaatschap bij sportverenigingen. Middelbare scholieren zijn vaker lid van een vereniging (80%) dan

scholieren uit de regio (72%). Op het gebied van voeding (dagelijks fruit en groente eten, drinken gezoute dranken) scoort de gemeente Brummen redelijk gemiddeld ten opzichte van de regio.

Cijfers roken en drugsgebruik (bron: Kompas Volksgezondheid Noord- en Oost-Gelderland)

Het aandeel kinderen bij wie in huis wordt gerookt, is in de gemeente Brummen hoger dan gemiddeld in de regio.

Passief roken kinderen, 2017			
	Gemeente Brummen	Midden-IJssel/Oost-Veluwe	Noord- en Oost-Gelderland
In huis wordt gerookt (niet noodzakelijkerwijs in bijzijn van het kind)	8%	5%	5%
In huis wordt gerookt waar het kind bij is	5%	3%	3%

De speelplekken in de gemeente zijn nog niet als rookvrij aangemerkt. Het is de wens om in ieder geval 47 van de 56 plekken te voorzien van tegels of bordjes 'rookvrij'. Dat zijn alle plekken waar kinderen spelen. Op de plekken die specifiek als jongerenontmoetingsplek aangemerkt zijn, willen we eerst met de jongeren zelf in gesprek over de invloed van hun rookgedrag op jongere kinderen. Welke ideeën hebben zij zelf om hun plek rookvrij te maken en te houden?

In de gemeente Brummen is het roken en drugsgebruik van middelbare scholieren vergelijkbaar met Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord- en Oost-Gelderland. In 2019 rookt 20% van de jongvolwassenen dagelijks in de gemeente Brummen. Dit ligt net iets boven het gemiddelde van de regio MIJ/OV. Een op de zeven jongvolwassenen gebruikte wiet/hasj in de vier weken voor het onderzoek. Ongeveer 4% heeft recent andere middelen gebruikt. Het meest gebruikte andere middel in deze groep is ecstasy. De gemeente scoort hier redelijk gemiddeld.

Cijfers alcoholgebruik (bron: Kompas Volksgezondheid Noord- en Oost-Gelderland)

Een kwart van de middelbare scholieren is recent bingedrinker. Van de middelbare scholieren die alcohol gebruiken, drinkt de meerderheid veel alcohol. Ruim een kwart van de ouders stemt in met alcoholgebruik. Hoewel de percentages overal wat hoger liggen, is het alcoholgebruik in de gemeente Brummen vergelijkbaar met Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord- en Oost-Gelderland. Dat geldt ook voor de jongvolwassenen (18-25 jaar), al ligt het percentage zware drinkers (35%) wel hoger dan in de regio MIJ/OV (28%).

BIJLAGE 3

ACHTERGRONDEN BIJ HET THEMA GEZONDE WERKVLOER

Vitale werknemers

Uit onderzoek⁹ blijkt dat werknemers meer werkgeluk ervaren als de bedrijven waar zij werken investeren in vitaliteit / duurzame inzetbaarheid. Medewerkers met een verhoogd werkgeluk hebben meer zelfvertrouwen en motivatie en een positievere instelling. Werkgevers hebben hier ook baat bij. Bedrijven die hoog scoren op werkgeluk hebben een hogere omzet (+37%) en een hogere productiviteit (+31%).

Verder blijkt dat medewerkers met een goede gezondheid gemiddeld 83% productief zijn, medewerkers met een gemiddelde gezondheid 75% en medewerkers met een slechte gezondheid 65%.

Vitale werkzoekenden

Verschillende studies tonen aan dat een betere gezondheid een positief en significant effect heeft op de kans dat iemand betaald werk verricht.¹⁰ Er zijn dan ook steeds meer initiatieven gericht op het verbeteren van de vitaliteit of fitheid van werkzoekenden. Op verschillende plaatsen in Nederland spelen sportclubs bijvoorbeeld al een rol bij trajecten om werkzoekenden aan een baan te helpen.¹¹ Dat is vaak in samenwerking met het UWV of uitzend- of reïntegratiebureaus. De gedachte hierachter is dat in de weg naar werk het belangrijk is dat mensen uit het sociale isolement raken, weer gaan meedoen in de maatschappij en van daaruit een baan vinden. Het blijkt dat werkzoekenden bij sport en bewegen vaardigheden leren die hen helpen meer aansluiting te vinden bij de maatschappij en het vinden van een baan. Als ze dan ook nog gezonder zijn, hebben ze meer kans op een baan. Hier zit ook een wisselwerking in. Mensen die betaald werk hebben, voelen zich gezonder dan mensen die werkloos zijn. Uit een enquête van het CBS blijkt dat 90 procent van de werkenden zich gezond voelt, tegenover 76 procent van de werkzoekenden.¹²

⁹ <https://www.nationalevitaliteitsweek.nl/wp-content/uploads/2018/08/Waarom-investeren-in-vitaliteit.pdf>

¹⁰ <https://www.seo.nl/publicaties/gezondheid-en-arbeidsgelateerde-baten/>

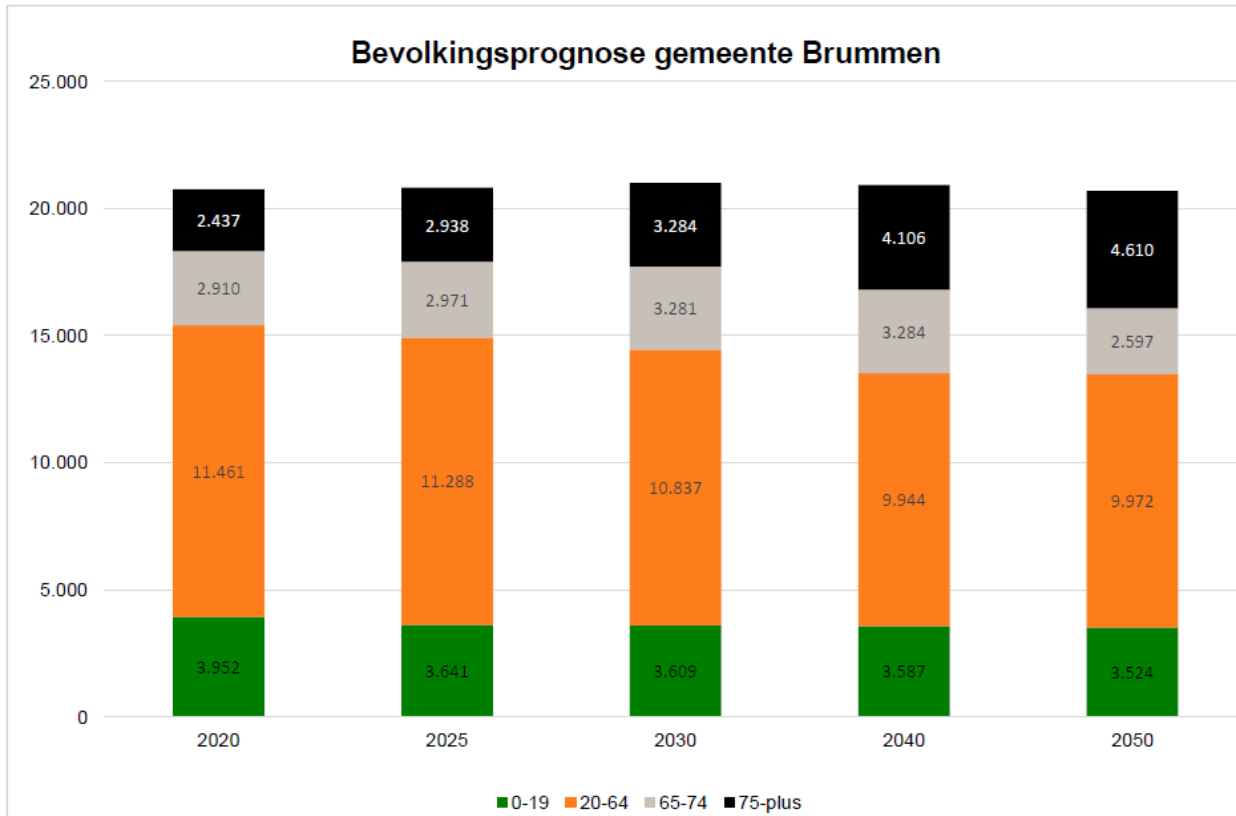
¹¹ <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/15966/sport-beweegt-naar-maatschappelijke-en-arbeidsparticipatie/>

¹² <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5007936/werkloos-gezondheid-ongezonder-dan-werkenden-cbs>

BIJLAGE 4

ACHTERGRONDEN BIJ HET THEMA GEZOND OUDER WORDEN

De gemeente Brummen vergrijst sneller dan het geval is voor heel Nederland.

Bron: (Bureau Fame - Gebiedsmonitor V&V, 02.2021)

Gemiddeld in Nederland is momenteel circa 19% van alle inwoners ouder dan 64 jaar (bron: CBS Statline). In de gemeente Brummen ligt dit percentage op 26% en ligt dus (ruim) boven het Nederlands gemiddelde. De combinatie van vergrijzing en ontgroening zet de komende jaren licht door: in 2025 is 28% van alle inwoners in de gemeente ouder dan 65 jaar. Pas na 2040 vlakken de vergrijzing en ontgroening af.

In 2016 is 45% van de 65-plussers in de gemeente Brummen eenzaam: 39% is matig eenzaam, 4% is ernstig eenzaam en 3% is zeer ernstig eenzaam¹³.

¹³ <https://www.kvnog.nl/onderwerpen-brummen/gezondheidstoestand-brummen/eenzaamheid>